YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (neljäs jaosto)
9 päivänä joulukuuta 2003 *

Asiassa C-224/03,

Italian tasavalta, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato M. Fiorilli, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään L. Pignataro ja A. Whelan, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan ja vahvistamaan, että HT 97 artiklan perusteella Euroopan yhteisöjen komission toimivalta aloilla, jotka kuuluivat EHTY:n perustamissopimuksen nojalla korkealle viranomaiselle, on päättynyt 24.7.2002 lukien sillä seurauksella, että kaikkia sellaisia toimen-

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

piteitä, jotka komissio on toteuttanut tai jotka se toteuttaa edellä mainituilla aloilla, joista allekirjoittajavaltioiden välillä ei ole tehty uutta sopimusta, on pidettävä mitättöminä ja vailla oikeusvaikutuksia,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. N. Cunha Rodrigues sekä tuomarit F. Macken ja K. Lenaerts (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Italian tasavalta vaatii yhteisöjen tuomioistuimeen 16.5.2003 jättämällään kanteella yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan ja vahvistamaan, että HT 97 artiklan perusteella Euroopan yhteisöjen komission toimivalta aloilla, jotka kuuluivat EHTY:n perustamissopimuksen nojalla korkealle viranomaiselle, on päättynyt

24.7.2002 lukien sillä seurauksella, että kaikkia sellaisia toimenpiteitä, jotka komissio on toteuttanut tai jotka se toteuttaa edellä mainituilla aloilla, joista allekirjoittajavaltioiden välillä ei ole tehty uutta sopimusta, on pidettävä mitättöminä ja vailla oikeusvaikutuksia.

Oikeudellinen tausta

2 EHTY:n perustamissopimuksen 97 artiklan mukaan EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolo päättyi 23.7.2002.

3 Komissio antoi 18.6.2002 tiedonannon EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen vaikutuksista kilpailuasioiden käsittelyyn (EYVL C 152, s. 5; jäljempänä tiedonanto).

4 Kyseisen tiedonannon 1 kohdassa komissio toteaa, että se, että EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolo päättyy 23.7.2002, "merkitsee periaatteessa sitä, että EHTY:n perustamissopimuksen ja kyseisestä sopimuksesta johdettujen menettelysääntöjen ja muun kyseisestä sopimuksesta johdetun oikeuden soveltamisalaan aiemmin kuuluneisiin aloihin sovelletaan 24. heinäkuuta 2002 lähtien EY:n perustamissopimuksen määräyksiä sekä kyseisestä sopimuksesta johdettuja menettelysääntöjä ja muuta kyseisestä sopimuksesta johdettua oikeutta — — ".

5 Tiedonannon 2 kohdassa tarkennetaan, että tiedonannon tarkoitus on seuraava:

> " — — — esitetään talouden toimijoille ja jäsenvaltioille suunnattu yhteenveto tärkeimmistä aineellisten ja menettelysääntöjen muutoksista, joita siirtyminen EY:n perustamissopimuksen mukaiseen järjestelmään aiheuttaa talouden toimijoita ja jäsenvaltioita koskevien EHTY:n perustamissopimuksen ja siihen liittyvän johdetun oikeuden säännösten osalta.

— — — annetaan selvitys siitä, kuinka komissio aikoo ratkaista erityisongelmat, joita nousee esiin, kun kilpailunrajoitusten — — , yrityskeskittymien valvonnan — — ja valtiontukien valvonnan aloilla siirrytään soveltamaan EHTY:n perustamissopimuksen mukaisen järjestelmän sijaan EY:n perustamissopimuksen mukaista järjestelmää."

6 Tiedonannon 31 kohdassa, joka on jaksossa, joka koskee niitä erityisongelmia, joita siirtyminen EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesta järjestelmästä EY:n perustamissopimuksen mukaiseen järjestelmään aiheuttaa, todetaan seuraavaa:

"Soveltaessaan sopimuksiin yhteisön kilpailusääntöjä komissio voi havaita, että EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla alalla on rikottu kilpailusääntöjä. Tässä tapauksessa rikkomiseen sovelletaan soveltamisen ajankohdasta riippumatta sen tapahtumahetkellä voimassa olleita aineellisen oikeuden säännöksiä. Menettelyihin sovelletaan EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen joka tapauksessa EY:n lainsäädäntöä — — ."

Oikeudenkäyntimenettely

7 Italian tasavalta on nostanut nyt käsiteltävänä olevan kanteen yhteisöjen tuomioistuimeen 16.5.2003 jättämällään kannekirjelmällä.

8 Komissio teki yhteisöjen tuomioistuimeen 18.7.2003 jättämällään erillisellä asiakirjalla yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 91 artiklan 1 kohdan perusteella asian tutkimatta jättämistä koskevan oikeudenkäyntiväitteen. Italian tasavalta jätti 1.10.2003 kyseistä oikeudenkäyntiväitettä koskevat huomautuksensa.

Asianosaisten vaatimukset

9 Italian tasavalta vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa ja vahvistaa, että HT 97 artiklan perusteella Euroopan yhteisöjen komission toimivalta aloilla, jotka kuuluivat EHTY:n perustamissopimuksen nojalla korkealle viranomaiselle, on päättynyt 24.7.2002 lukien sillä seurauksella, että kaikkia sellaisia toimenpiteitä, jotka komissio on toteuttanut tai jotka se toteuttaa edellä mainituilla aloilla, joista allekirjoittajavaltioiden välillä ei ole tehty uutta sopimusta, on pidettävä mitättöminä ja vailla oikeusvaikutuksia.

10 Komissio vaatii oikeudenkäyntiväitteessään, että yhteisöjen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

11 Italian tasavalta vaatii oikeudenkäyntiväitettä koskevissa huomautuksissaan, että kyseinen väite on hylättävä.

Tutkittavaksi ottaminen

12 Komissio väittää, että kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

13 Tämän näkemyksensä tueksi se huomauttaa, että Italian tasavalta vaatii yhteisöjen tuomioistuimelta toteavaa päätöstä, joka on luonteeltaan vahvistava, vaikka yhteisöjen tuomioistuimella on tällainen toimivalta ainoastaan EY 226—EY 228, EY 238 ja EY 239 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa, joista nyt esillä olevassa asiassa ei kuitenkaan ole kyse.

14 Komissio väittää EY 230 artiklan osalta, ettei yhteisöjen tuomioistuimella ole kyseisen artiklan perusteella mahdollisuutta antaa pelkästään vahvistavia tuomioita. Se toteaa lisäksi, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuinten kyseiseen artiklaan perustuva toimivalta ei anna yhteisöjen tuomioistuimille mahdollisuutta tehdä toteamuksia (ks. vastaavasti asia T-468/93, Frinil v. komissio, määräys 10.2.1994, Kok. 1994, s. II-33, 36 ja 37 kohta) tai antaa määräyksiä yhteisön toimielimelle (ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-199/94 P ja C-200/94 P, Pevasa ja Inpesca v. komissio, määräys 26.10.1995, Kok. 1995, s. I-3709, 24 kohta ja asia C-5/93 P, DSM v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4695, 36 kohta).

15 Italian tasavalta toteaa puolestaan, että komissio on tiedonannon antamisen jälkeen tehnyt 17.12.2002 päätöksen K(2002) 5087 lopullinen HT 65 artiklan menettelystä (COMP/37.956 — betoniraudat), jossa se toteaa, että Italian terästeollisuusyritykset ovat osallistuneet HT 65 artiklan vastaisiin yritysten välisiin yhteisjärjestelyihin ja määrää, että kyseisten yritysten on maksettava sakkoa yhteensä 85 miljoonaa euroa. Se väittää, että koska EHTY:n perustamissopimuksen allekirjoittajavaltioiden välillä ei kilpailun suojelemisen alalla ole tehty sopimusta, joka koskee siirtymistä EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesta järjestelmästä EY:n perustamissopimuksen mukaiseen järjestelmään, komissio käyttää tällaisen päätöksen tehdessään väärin harkintavaltaansa.

16 Se korostaa tältä osin sitä toimivaltaa, joka yhteisöjen tuomioistuimella on valvoa jäsenvaltioiden edun mukaisesti ja yhteisön moitteettoman toiminnan varmistamiseksi sitä, ettei komissio ylitä rajoitettua erityistoimivaltaansa. Se väittää, että esillä olevassa asiassa komissio on ilmaistuaan aikeensa ensin tiedonannossa

toteuttanut ne tämän jälkeen päätöksillä, jotka yhtäältä osoittavat, että kyseinen toimielin on myöntänyt itselleen toimivaltuudet ilman jäsenvaltioiden välillä ennalta tehtyä sopimusta, ja joilla toisaalta on vaikutusta niiden yritysten etuihin, joille on määrätty seuraamuksia.

17 Se väittää, että silloin kun on kyse tällaisesta harkintavallan väärinkäytöstä, asianomaiselle jäsenvaltiolle jää ainoastaan mahdollisuus kieltäytyä EY 256 artiklan perusteella antamasta tarvittavaa täytäntöönpanomääräystä sellaisen komission päätöksen täytäntöönpanolle, jossa määrätään maksuvelvollisuus luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille. Se toteaa lisäksi, että tällaisen kieltäytymisen johdosta komissio olisi joka tapauksessa nostanut sitä vastaan kanteen, joka koskee edellä mainitussa artiklassa määrätyn velvoitteen rikkomista, mikä olisi tuonut esiin kysymyksen tuomioistuinten harjoittaman valvonnan laajuudesta kyseistä kieltäytymistä koskevilta osin.

18 Italian tasavalta korostaa lisäksi sitä, että sen tarkoituksena ei esillä olevassa asiassa ole saada yksittäisiä päätöksiä kumotuksi toimivallan puuttumisen vuoksi vaan se haluaa saada ratkaisun perustuslailliseen toimivaltariitaan. Se väittää, että tätä varten ainoa keino on riitauttaa komission EHTY:n perustamissopimuksen yhteydessä vaatima toimivalta, joka sille ei kyseisen perustamissopimuksen perusteella kuulu. Se toteaa tältä osin, että yhtäältä tiedonanto on muodollisella tasolla ainoastaan ilmaus aikeesta eikä se näin ollen ilmennä harkintavallan väärinkäyttöä ja että toisaalta yksittäiset päätökset liittyvät konkreettisiin tapauksiin eikä jäsenvaltio voi niitä riitauttaa suojatakseen yleistä etua.

19 Työjärjestyksen 92 artiklan 1 kohdan mukaan, jos yhteisöjen tuomioistuin ei selvästi ole toimivaltainen ratkaisemaan kannetta, se voi jatkamatta asian käsittelyä ratkaista asian perustellulla määräyksellä julkisasiamiestä kuultuaan.

20 Esillä olevassa asiassa on korostettava, että Italian tasavalta vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuimelta tuomiota, jossa todetaan vahvistavasti, että komissiolla ei 24.7.2002 lähtien ole toimivaltaa toteuttaa EHTY:n perustamissopimuksen nojalla toimenpiteitä aloilla, joista kyseisen perustamissopimuksen allekirjoittajavaltioiden välillä ei ole tehty sopimusta, jonka tarkoituksena on jatkaa tilapäisesti kyseisen perustamissopimuksen soveltamisaikaa EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesta järjestelmästä EY:n perustamissopimuksen mukaiseen järjestelmään siirtymisestä huolehtimiseksi. Kuten Italian tasavallan esittämistä oikeudenkäyntiväitettä koskevista huomautuksista selvästi ilmenee, Italian tasavalta katsoo itsekin, ettei sen kannetta voida tulkita siten, että sillä vaaditaan kumoamaan komission antama tiedonanto tai tämän määräyksen 15 kohdassa tarkoitetun kyseisen perustamissopimuksen perusteella 23.7.2002 jälkeen tekemän päätöksen kaltaiset päätökset.

21 Tällainen kanne ei joka tapauksessa ole minkäänlainen sellainen kanne, jonka yhteisöjen tuomioistuin olisi toimivaltainen ratkaisemaan.

22 Tästä seuraa, että yhteisöjen tuomioistuimella ei selvästi ole toimivaltaa ratkaista kannetta, jonka Italian tasavalta on saattanut sen käsiteltäväksi, ja että kyseinen kanne on näin ollen hylättävä, koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Oikeudenkäyntikulut

23 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Italian tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, Italian tasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Annettiin Luxemburgissa 9 päivänä joulukuuta 2003.

R. Grass
kirjaaja

J. N. Cunha Rodrigues
neljännen jaoston puheenjohtaja